

หนังสือเล่มนี้เรียบเรียงตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2562 ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

รหัสวิชา 20201-2008

(ประเภทวิชาพาณิชยกรรม)

ได้ผ่านการตรวจการประเมินคุณภาพจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ครั้งที่ 2 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ ประกาศลำดับที่ 133

กระบวนการ จัดทำบัญชี Accounting Process

บันทึก ศรีสุวรรณ

109.-

กระบวนการจัดทำบัญชี (Accounting Process)

รหัสวิชา 20201-2008

หมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ

เรียบเรียงโดย

นันท์ ศรีสุวรรณ

บธ.บ. (การบัญชี), บธ.บ. (ธุรกิจศึกษา)

ค.อ.ม. (บริหารอาชีวฯ)

กระบวนการจัดทำบัญชี (Accounting Process)

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-495-100-6

จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย

บริษัท วังอักษร จำกัด

69/3 ถนนอรุณอมรินทร์ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ กรุงเทพฯ 10600

โทร. 0-2472-3293-5 โทรสาร 0-2891-0742 Mobile 08-8585-1521

e-Mail : wangaksorn9@gmail.com

Facebook : สำนักพิมพ์ วังอักษร

www.wangaksorn.com

ID Line : @wangaksorn

พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2562

จำนวนที่พิมพ์ 3,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

โดยบริษัทวังอักษร จำกัด ห้ามนำส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ไปทำซ้ำ
ดัดแปลง หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชน ไม่ว่ารูปแบบใด ๆ นอกจากได้รับอนุญาต

เป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้าจากทางบริษัทฯ เท่านั้น

ชื่อและเครื่องหมายการค้าอื่น ๆ ที่อ้างอิงในหนังสือฉบับนี้

เป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของแต่ละราย

โดยบริษัทวังอักษร จำกัด มิได้อ้างความเป็นเจ้าของแต่อย่างใด

กระบวนการจัดทำบัญชี (Accounting Process)

รหัสวิชา 20201-2008

จุดประสงค์รายวิชา เพื่อให้

1. เข้าใจกฎหมายเกี่ยวกับการทำบัญชีและกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีของธุรกิจบริการ ธุรกิจซื้อขายสินค้า และธุรกิจอุตสาหกรรมในรูปแบบของกิจการเจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนและบริษัทจำกัด
2. มีทักษะการปฏิบัติงานบัญชีตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงินในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชี
3. มีกิจนิสัย มีระเบียบ สะอาดรอบคอบ ซื่อสัตย์ มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพบัญชี

สมรรถนะรายวิชา

1. แสดงความรู้เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีและนำเสนอ งบการเงินในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชี
2. บันทึกบัญชีจากเอกสารการเงินสำหรับธุรกิจบริการ ธุรกิจซื้อขายสินค้า และธุรกิจอุตสาหกรรมตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ระบุในกฎหมายทางการบัญชีที่เกี่ยวข้อง
3. จัดทำงบการเงินและรายงานที่เกี่ยวข้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาและปฏิบัติเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กระบวนการจัดทำบัญชีตามวงจรบัญชีของธุรกิจบริการ ธุรกิจซื้อขายสินค้า และธุรกิจอุตสาหกรรม การจดทะเบียนธุรกิจและการจัดการเอกสารที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์รายการค้าจากเอกสาร จัดทำงบการเงิน ตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า

ตารางวิเคราะห์สมรรถนะรายวิชา วิชากระบวนการจัดทำบัญชี รหัสวิชา 20201-2008 ท-ป-น 1-4-3 จำนวน 5 คาบ/สัปดาห์ รวม 90 คาบ				
สมรรถนะรายวิชา บทที่	แสดงความรู้เกี่ยวกับกระบวนการปฏิบัติงานบัญชีตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีและนำเสนอ งบการเงินในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพบัญชี	บันทึกบัญชีจากเอกสารการเงินสำหรับธุรกิจบริการ ธุรกิจซื้อขายสินค้าและธุรกิจอุตสาหกรรมตามขั้นตอนการจัดทำบัญชีที่ระบุในกฎหมายทางการบัญชีที่เกี่ยวข้อง	จัดทำงบการเงินและรายงานที่เกี่ยวข้อง	
	1. รูปแบบและการจดทะเบียนของธุรกิจ	✓		
	2. วงจรการปฏิบัติงานบัญชี	✓		
	3. การบันทึกรายการบัญชีและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติบัญชีของธุรกิจ	✓	✓	
	4. การจัดทำงบการเงินตามข้อกำหนดของทางราชการ	✓	✓	
	5. การยื่นภาษีต่อกรมสรรพากร	✓	✓	
	6. การยื่นแบบงบการเงินประจำปีต่อหน่วยงานราชการ	✓	✓	
	7. การปฏิบัติงานบัญชีตามกรณีตัวอย่าง	✓		✓

คำนำ

วิชากระบวนการจัดทำบัญชี รหัสวิชา 20201 - 2008 จัดอยู่ในหมวดวิชาสมรรถนะวิชาชีพ กลุ่มสมรรถนะวิชาชีพเฉพาะ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กระทรวงศึกษาธิการ ผู้เขียน ได้บริหารสาระการเรียนรู้แบ่งเป็น 7 บทเรียน ได้จัดแผนการจัดการเรียนรู้/แผนการสอนที่มุ่งเน้น **ฐานสมรรถนะ (Competency Based) และการบูรณาการ (Integrated)** ตรงตามจุดประสงค์รายวิชา สมรรถนะรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา ในแต่ละบทเรียน มุ่งให้ความสำคัญส่วนที่เป็นความรู้ ทักษะ หลักการ กระบวนการ ตัวอย่าง แบบฝึกปฏิบัติ และคำถามเพื่อการทบทวน เพื่อฝึกทักษะประสบการณ์ **เร่งพัฒนาบทบาทของผู้เรียนให้เป็นผู้จัดการแสวงหาความรู้ (Explorer)** เป็นผู้สอนตนเองได้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ และบทบาทของผู้สอนเปลี่ยนจากผู้ให้ความรู้มาเป็นผู้ชี้แนะ (Teacher Roles) จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความสนใจเรียนรู้ และเป็นผู้ร่วมเรียนรู้ (Co-investigator) จัดห้องเรียน เป็นสถานที่ทำงานร่วมกัน (Learning Context) จัดกลุ่มเรียนรู้ให้รู้จักทำงานร่วมกัน (Grouping) ฝึก ความใจกว้าง มุ่งสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่ สอนความสามารถที่นำไปทำงานได้ (Competency) สอนความรัก ความเมตตา (Compassion) ความเชื่อมั่น ความซื่อสัตย์ (Trust) เป้าหมายอาชีพอันยังประโยชน์ (Productive Career) และชีวิตที่มีศักดิ์ศรี (Noble Life) เนือสิ่งอื่นใด เป็นคนดีทั้งกาย วาจา ใจ มีคุณธรรม มีจรรยาบรรณทางธุรกิจและวิชาชีพ

ส่งเสริมสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Vocational Qualification System) ให้สอดคล้องตามมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กำลังแรงงาน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานระดับชาติ (National Benchmarking) และการวิเคราะห์หน้าที่การงาน (Functional Analysis) เพื่อให้เกิดผลสำเร็จในภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม และทุกสาขาอาชีพ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่สนามการแข่งขันในประชาคมอาเซียน

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ผู้สอน ผู้ประสาวิชาความรู้ เอกสาร หนังสือที่ใช้ประกอบในการเรียบเรียงไว้ ณ โอกาสนี้

นันท์ ศรีสุวรรณ

สารบัญ

บทที่ 1 รูปแบบและการจดทะเบียนของธุรกิจ

1

รูปแบบของธุรกิจ

2

การจดทะเบียนพาณิชย์ของธุรกิจ

4

การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน

12

การจดทะเบียนบริษัทจำกัด

17

การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

24

การจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ

31

แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ

48

บทที่ 2 วงจรการปฏิบัติงานบัญชี

49

วงจรการปฏิบัติงานบัญชี

50

เอกสารที่ใช้ประกอบการลงบัญชี

52

การวิเคราะห์รายการค้าจากเอกสารและการบันทึกบัญชี

64

วงจรบัญชี

101

แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ

106

บทที่ 3 การบันทึกรายการบัญชีและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติบัญชีของธุรกิจ

114

ประเภทของธุรกิจที่ต้องจัดทำบัญชี

115

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี

116

การบันทึกรายการบัญชีและหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติบัญชีตาม พ.ร.บ. การบัญชี

121

แผนภูมิปฏิบัติเกี่ยวกับกฎหมายบัญชี

128

แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ

135

บทที่ 4 การจัดทำงบการเงินตามข้อกำหนดของทางราชการ 136

การจัดทำงบแสดงฐานะการเงินและงบกำไรขาดทุนประจำปี	137
ความหมายของรายการในงบแสดงฐานะการเงิน	
และงบกำไรขาดทุน	138
การเปิดเผยข้อมูลในงบแสดงฐานะการเงิน	
และงบกำไรขาดทุนประจำปี	145
งบการเงินมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด	148
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	164

บทที่ 5 การยื่นภาษีต่อกรมสรรพากร 175

การยื่นภาษีต่อกรมสรรพากร	176
การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	176
การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล	193
การยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม	209
การหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย	220
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	241

บทที่ 6 การยื่นแบบงบการเงินประจำปีต่อหน่วยงานราชการ 244

ระยะเวลาในการยื่นแบบงบการเงินประจำปีต่อหน่วยงานราชการ	245
ผู้มีหน้าที่และรับผิดชอบในการนำส่งงบการเงินประจำปี	246
เอกสารที่ต้องจัดเตรียมเพื่อนำส่งงบการเงิน	246
การนำส่งงบการเงินทางอิเล็กทรอนิกส์	247
แบบทดสอบและกิจกรรมการฝึกทักษะ	264

บทที่ 7 การปฏิบัติงานบัญชีตามกรณี วงจรธุรกิจบริการ ธุรกิจอุตสาหกรรม และธุรกิจซื้อขายสินค้า 265

กรณีศึกษาธุรกิจบริการ	266
กรณีศึกษาธุรกิจอุตสาหกรรม	267
กรณีศึกษาธุรกิจซื้อขายสินค้า	271

บรรณานุกรม 300

บทที่

1

รูปแบบและ การจดทะเบียนของธุรกิจ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives)
หลังจากจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนจะมีความสามารถดังนี้

1. จำแนกรูปแบบของธุรกิจ
2. อธิบายการจดทะเบียนพาณิชย์ของธุรกิจ
3. บอกหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจ
4. อธิบายการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน
5. สรุปขั้นตอนการจดทะเบียนบริษัทจำกัด
6. บอกหน้าที่ของบริษัทจำกัด
7. อธิบายการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม
8. อธิบายการจดทะเบียนภาษีธุรกิจเฉพาะ
9. กรอกรูปแบบฟอร์มคำร้องในการจดทะเบียนของธุรกิจแบบต่าง ๆ
10. ระบุข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมในการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีธุรกิจเฉพาะ
11. บอกหน้าที่ของห้างหุ้นส่วน

บทที่

1

รูปแบบและ การจัดทะเบียนของธุรกิจ

รูปแบบของธุรกิจ

รูปแบบของธุรกิจที่ดำเนินงานทั้งผลิตสินค้าและบริการมี 3 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบกิจการเจ้าของคนเดียว เป็นธุรกิจที่มีบุคคลธรรมดาเป็นผู้ลงทุนหรือเป็นเจ้าของกิจการเพียงคนเดียว และรับผิดชอบในการจัดการและการตัดสินใจของกิจการ ซึ่งเรียกว่า **“ผู้จัดการ”** ผู้จัดการอาจเป็นผู้ลงทุนหรือบุคคลอื่นซึ่งผู้ลงทุนมอบหมายก็ได้ ซึ่งจะต้องขออนุญาตจัดตั้งโดยขอจดทะเบียนพาณิชย์

2. แบบห้างหุ้นส่วน เป็นธุรกิจที่มีบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเป็นผู้ลงทุน โดยนำเงินสด สิทธิทรัพย์สินและแรงงานมาลงทุน แบ่งออกเป็น ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด

2.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน หมายถึง ห้างหุ้นส่วนที่ผู้ลงทุนเข้าหุ้นทุกคน ต้องรับผิดชอบในหนี้สินทั้งปวงของห้างโดยไม่มีขอบเขตจำกัด ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจการ ห้างหุ้นส่วนสามัญก็คือ ผู้เป็นหุ้นส่วน เรียกว่า **“หุ้นส่วนผู้จัดการ”** ห้างหุ้นส่วนสามัญมีป้ายชื่อสถานที่ตั้งประกอบธุรกิจได้ เช่น ห้างหุ้นส่วนสามัญวังอักษร

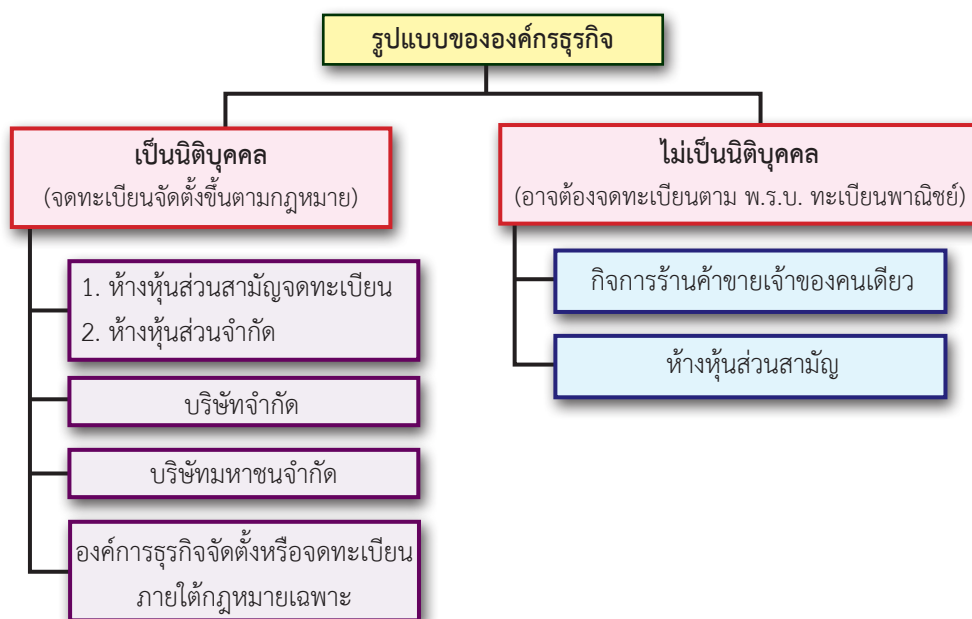
2.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล หมายถึง ห้างหุ้นส่วนที่มีผู้รับผิดชอบในงานของห้าง เรียกว่า **“หุ้นส่วนผู้จัดการ”** ผู้เป็นหุ้นส่วนในการประกอบการแบบนี้เรียกว่า **“ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล”** การก่อตั้งกิจการแบบนี้จะต้องจดทะเบียนก่อตั้งเป็นนิติบุคคล ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัท เมื่อจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้วห้างหุ้นส่วนมีสิทธิถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและสิทธิต่าง ๆ เพราะเป็นบุคคลตามกฎหมาย ต้องใช้คำว่า **“ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล”** ประกอบชื่อห้างเสมอ เช่น ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลวังอักษร

2.3 ห้างหุ้นส่วนจำกัด หมายถึง ห้างหุ้นส่วนที่ต้องจดทะเบียนก่อตั้งเป็นนิติบุคคล ประเภท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตาม ป.พ.พ. ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท โดยแบ่งผู้ลงทุนเป็น 2 ประเภท คือ

- ประเภทที่จำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินของห้าง คือ รับผิดชอบในหนี้สินของห้างไม่เกินจำนวนทุนที่ตนรับจะลงทุน เช่น สัญญาว่าจะลงเงินเข้าหุ้น 20,000 บาท ก็จะต้องรับผิดชอบต่อหนี้สินของห้างในวงเงินนี้เท่านั้น กฎหมายห้ามมิให้ผู้เป็นหุ้นส่วนประเภทจำกัดความรับผิดชอบเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ
- ประเภทที่ไม่จำกัดความรับผิดชอบในหนี้สินของห้างทั้งหมด ถึงแม้ว่าหนี้สินนั้นจะเกินกว่าทุนที่ได้ลงไปก็ตาม หุ้นส่วนประเภทนี้จะเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจการงานของห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งเรียกว่า **“หุ้นส่วนผู้จัดการ”**

3. แบบบริษัทจำกัด หมายถึง ธุรกิจที่มีผู้ลงทุนอย่างน้อย 3 คนขึ้นไป ซึ่งเรียกว่า **“ผู้ถือหุ้น”** ต้องจดทะเบียนก่อตั้งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2551 บริษัทแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน ผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ การบริหารงานของบริษัทเป็นรูปแบบคณะกรรมการซึ่งได้เลือกมาจากผู้ถือหุ้นสามัญของบริษัท

บริษัทจำกัด คือ นิติบุคคลประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยการแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ (ป.พ.พ. มาตรา 1097)

การจดทะเบียนพาณิชย์ของธุรกิจ

ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจต้องยื่นคำขอจดทะเบียนพาณิชย์ ณ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลและเมืองพัทยา ภายในท้องที่ที่ผู้ประกอบการพาณิชย์กิจตามแบบที่กำหนดของทางราชการ ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เริ่มประกอบกิจการค้า

ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์

ผู้มีหน้าที่จดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

1. บุคคลธรรมดาคนเดียว (กิจการเจ้าของคนเดียว)
2. ห้างหุ้นส่วนสามัญ
3. นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย
4. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด
5. บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด

โดยบุคคลตาม 1 - 5 ต้องประกอบกิจการค้าซึ่งเป็นพาณิชย์กิจตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กำหนด

กิจการค้าที่เป็นพาณิชย์กิจที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

1. บุคคลธรรมดา (กิจการเจ้าของคนเดียว) ห้างหุ้นส่วนสามัญ และนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย ตาม 1 - 3 ซึ่งประกอบกิจการดังต่อไปนี้ ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

- 1.1 ผู้ประกอบกิจการโรงสีข้าวและโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร
- 1.2 ผู้ประกอบกิจการขายสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่าง คิดรวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งขายได้เป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป หรือมีสินค้าดังกล่าวไว้เพื่อขายมีค่ารวมทั้งสิ้นเป็นเงินตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป
- 1.3 นายหน้าหรือตัวแทนค้าต่างซึ่งทำการเกี่ยวกับสินค้าไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และสินค้านั้นมีค่ารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป
- 1.4 ผู้ประกอบกิจการหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรมไม่ว่าอย่างใด ๆ อย่างเดียวหรือหลายอย่างก็ตาม และขายสินค้าที่ผลิตได้ คิดราคารวมทั้งสิ้นในวันหนึ่งวันใดเป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป หรือในวันหนึ่งวันใดมีสินค้าที่ผลิตได้มีราคารวมทั้งสิ้นตั้งแต่ 500 บาทขึ้นไป

1.5 ผู้ประกอบกิจการขนส่งทางทะเล การขนส่งโดยเรือกลไฟหรือเรือยนต์ประจำทาง การขนส่งโดยรถไฟ การขนส่งโดยรถราง การขนส่งโดยรถยนต์ประจำทาง การขายทอดตลาด การรับซื้อขายที่ดิน การให้กู้ยืมเงิน การรับแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อหรือขายตัวเงิน การธนาคาร การประกันภัย การทำโรงรับจำนำ และการทำโรงแรม

1.6 ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอปบันทึก วิดีทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

1.7 ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

1.8 ซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.9 บริการอินเทอร์เน็ต

1.10 ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

1.11 บริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.12 การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

1.13 การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

1.14 การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์

1.15 การให้บริการตู้เพลง

1.16 โรงงานแปรรูป แกะสลัก และการหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

2. ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัด
ตาม 4 - 5 ซึ่งประกอบกิจการดังต่อไปนี้ ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

2.1 ขาย ให้เช่า ผลิต หรือรับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอปบันทึก วิดีทัศน์ แผ่นวีดิทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดิทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง

2.2 ขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี

2.3 ซื้อขายสินค้าหรือบริการโดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.4 บริการอินเทอร์เน็ต

2.5 ให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

2.6 บริการเป็นตลาดกลางในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

2.7 การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต

2.8 การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลงโดยคาราโอเกะ

2.9 การให้บริการเครื่องเล่นเกมส์

2.10 การให้บริการตู้เพลง

2.11 โรงงานแปรรูป แกะสลัก และการทำหัตถกรรมจากงาช้าง การค้าปลีก การค้าส่งงาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง

กรณีที่ผู้ประกอบการพาณิชย์เป็นคนต่างด้าว หรือนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ ที่มาตั้งสำนักงานสาขาในประเทศไทย จะต้องตรวจสอบดูด้วยว่ากิจการค้าที่ดำเนินการนั้นต้องได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 หรือไม่ หากเป็นกิจการค้าที่ต้องได้รับ อนุญาต ผู้ประกอบการพาณิชย์จะต้องได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการค้าก่อนยื่นจดทะเบียนพาณิชย์

พาณิชย์ที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ ได้แก่

1. การค้าเร่ การค้าแผงลอย
2. พาณิชยกรรมเพื่อการบำรุงศาสนาหรือเพื่อการกุศล
3. พาณิชยกรรมของนิติบุคคลซึ่งได้มีพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งขึ้น
4. พาณิชยกรรมของกระทรวง ทบวง กรม
5. พาณิชยกรรมของมูลนิธิ สมาคม สหกรณ์
6. พาณิชยกรรมของกลุ่มเกษตรกรที่ได้จดทะเบียนตาม ปว.141 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2515

เอกสารที่ใช้ในการจดทะเบียนพาณิชย์

คือ คำขอจดทะเบียนแบบ ทพ. สามารถ Download แบบพิมพ์ไปใช้ในการจดทะเบียนได้ที่ www.dbd.go.th /ดาวน์โหลดแบบฟอร์ม/ทะเบียนพาณิชย์ หรือขอรับแบบพิมพ์ได้ที่

1. สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กรุงเทพมหานคร
2. สำนักงานเขตทุกเขต
3. เทศบาล
4. องค์การบริหารส่วนตำบล
5. เมืองพัทยา

แบบ ทพ.

[ ] สำนักงานกลางทะเบียนพาณิชย์ [ ] สำนักงานทะเบียนพาณิชย์ อำเภอ ..... จังหวัด	 คำขอจดทะเบียน	(เฉพาะเจ้าหน้าที่) เลขรับที่ ..... รับวันที่ ..... เลขที่คำขอเดิม ..... ทะเบียนเลขที่ .....
ประเภทคำขอ [ ] จดทะเบียนพาณิชย์ (ให้กรอก [1] - [8] ส่วน [9] - [12] ให้เลือกกรอกตามกรณี) [ ] จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการ [ ] [ ] [ ] [ ] ตั้งแต่วันที่ ..... เป็นต้น (ให้กรอกเฉพาะรายการซึ่งประสงค์จะขอเปลี่ยนแปลง) [ ] จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ ตั้งแต่วันที่ ..... (ให้กรอกรายการเฉพาะใน [1] [2] และ [5])		
[1] ชื่อผู้ประกอบการพาณิชย์กิจ ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ ..... สัญชาติ ..... ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร		
[2] ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ ภาษาไทย ..... ภาษาต่างประเทศ (ถ้ามี)		
[3] ชนิดแห่งพาณิชย์กิจ รหัสสำหรับเจ้าหน้าที่ (1) ..... (2) ..... (3) ..... (4) ..... <table border="1" style="width: 100%; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></table> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></table> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px; margin-bottom: 5px;"></table> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"></table>		
[4] จำนวนเงินทุนที่นำมาในการประกอบพาณิชย์กิจเป็นประจำ จำนวน ..... บาท (.....)		
[5] ที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร		
[6] ชื่อผู้จัดการ ..... อายุ ..... ปี สัญชาติ ..... ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร		
[7] วันที่เริ่มต้นประกอบพาณิชย์กิจในประเทศไทย ตั้งแต่วันที่		
[8] วันที่ของจดทะเบียนพาณิชย์		
[9] รับโอนพาณิชย์กิจนี้จาก ..... สัญชาติ ..... ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ ..... โอนเมื่อวันที่ ..... สาเหตุที่โอน		
[10] ที่ตั้งสำนักงานสาขา เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร ..... ที่ตั้งโรงเก็บสินค้า เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร		

ตัวแทนค้าต่าง คือ ..... ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ .....

ตรอก/ซอย ..... ถนน ..... ตำบล/แขวง .....

อำเภอ/เขต ..... จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

[11] ชื่อ อายุ เชื้อชาติ สัญชาติ ตำบลที่อยู่ และจำนวนทุนลงหุ้นของผู้เป็นหุ้นส่วน และจำนวนเงินทุนของห้างหุ้นส่วน

ผู้เป็นหุ้นส่วนของห้างหุ้นส่วน/ผู้เป็นหุ้นส่วนเข้าใหม่ มีจำนวน ..... คน ดังนี้

(1) ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย .....

ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

ลงหุ้นด้วย ..... จำนวน ..... บาท (ลงลายมือชื่อ) .....

(2) ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย .....

ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

ลงหุ้นด้วย ..... จำนวน ..... บาท (ลงลายมือชื่อ) .....

(3) ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย .....

ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

ลงหุ้นด้วย ..... จำนวน ..... บาท (ลงลายมือชื่อ) .....

[12] จำนวนเงินทุน จำนวนหุ้น และมูลค่าหุ้นของบริษัทจำกัด จำนวนและมูลค่าหุ้นที่บุคคลแต่สัญชาติถืออยู่

ทุนจดทะเบียน ..... บาท แบ่งออกเป็น ..... หุ้น มูลค่าหุ้นละ ..... บาท

สัญชาติ ..... ถือหุ้น ..... หุ้น สัญชาติ ..... ถือหุ้น ..... หุ้น

สัญชาติ ..... ถือหุ้น ..... หุ้น สัญชาติ ..... ถือหุ้น ..... หุ้น

[13] ผู้ที่เป็นหุ้นส่วนออกหรือตาย จำนวน ..... คน ดังนี้ (ใช้ในกรณีของจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการตามข้อ 11)

(1) ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย .....

ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

(2) ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ ..... สัญชาติ .....

ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตรอก/ซอย .....

ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต .....

จังหวัด ..... โทรศัพท์ ..... โทรสาร .....

[14] อื่น ๆ .....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่ารายการข้างต้นถูกต้องและเป็นความจริงทุกประการ

(ลงลายมือชื่อ)..... ผู้ประกอบพาณิชยกิจ

(.....)

บันทึกนายทะเบียนพาณิชย์

รับจดทะเบียน ณ วันที่ .....

(ลงลายมือชื่อ)..... นายทะเบียนพาณิชย์

(.....)

แบบ ท.พ.
ปิดอากร
10 บาท

หนังสือมอบอำนาจ

เขียนที่ .....

วันที่ .....

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้ามอบอำนาจให้ .....

..... ซึ่งเป็นผู้ถือบัตร .....

เลขที่ ..... ซึ่งออกให้ ณ .....

..... เมื่อวันที่ .....

อยู่บ้านเลขที่ ..... ตรอก/ซอย .....

ถนน ..... แขวง (ตำบล) .....

เขต (อำเภอ) ..... จังหวัด .....

หมายเลขโทรศัพท์ ..... (ของผู้รับมอบอำนาจ) เป็นผู้มาขอขึ้น

จดทะเบียน .....

(พาณิชย์, เปลี่ยนแปลง, เลิกพาณิชย์กิจ)

ของ ..... ต่อนายทะเบียนพาณิชย์ แทนข้าพเจ้า

(ชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจ)

ตลอดจนให้มีอำนาจแก้ไขถ้อยคำหรือข้อความใดๆ ในคำขอจดทะเบียนได้ทั้งสิ้น และให้มีอำนาจรับทราบคำสั่งจากนายทะเบียนพาณิชย์ แทนข้าพเจ้าด้วย

ข้าพเจ้าขอรับรองซึ่งอาจจะขึ้นเนื่องจากการรับมอบอำนาจนี้โดยสิ้นเชิง

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้มอบอำนาจ

(.....)

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้มอบอำนาจ

(.....)

(ลงลายมือชื่อ).....ผู้รับมอบอำนาจ

(.....)

(ลงลายมือชื่อ).....พยาน

(.....)

สถานที่จดทะเบียน

1. ในเขตกรุงเทพมหานคร ยื่นจดทะเบียนพาณิชย์ได้ที่ :

1.1 สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานการคลัง กรุงเทพมหานคร รับจดทะเบียนพาณิชย์กิจของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2 ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตทุกแห่ง รับจดทะเบียนพาณิชย์กิจของผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่ของเขตนั้น

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ :

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สำนักงานการคลัง โทร. 0-2224-1916, 0-2225-1945

หรือที่ ฝ่ายปกครอง สำนักงานเขตทุกแห่ง และที่เว็บไซต์ www.bangkok.go.th/fic

2. ในภูมิภาค ยื่นจดทะเบียนได้ที่ : เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมืองพัทยา รับจดทะเบียนพาณิชย์ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่มีสำนักงานแห่งใหญ่ตั้งอยู่ในท้องที่เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมืองพัทยาแล้วแต่กรณี

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ : ส่วนบริหารการจดทะเบียน สำนักข้อมูลธุรกิจ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า โทร. 0-2547-4446-7 และสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดทุกจังหวัด Call Center 1570

กำหนดระยะเวลาการจดทะเบียนพาณิชย์

1. จดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วันนับแต่วันเริ่มประกอบพาณิชย์กิจ
2. การเปลี่ยนแปลงรายการที่จดทะเบียนไว้ตาม (1) ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปลี่ยนแปลง
3. เลิกประกอบพาณิชย์กิจ ต้องจดทะเบียนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เลิกประกอบพาณิชย์กิจ
4. ใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายต้องยื่นขอใบแทนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สูญหาย

หน้าที่ของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ

1. ต้องขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในระยะเวลาที่กำหนดตามแต่กรณี
2. ต้องแสดงใบทะเบียนพาณิชย์หรือใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ ณ สำนักงานในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย
3. ต้องจัดให้มีป้ายชื่อที่ใช้ในการประกอบพาณิชย์กิจไว้หน้าสำนักงานแห่งใหญ่และสำนักงานสาขา โดยเปิดเผยภายในเวลา 30 วัน นับแต่วันที่จดทะเบียนพาณิชย์ ป้ายชื่อให้เขียนเป็นอักษรไทย อ่านง่าย และชัดเจน จะมีอักษรต่างประเทศในป้ายชื่อด้วยก็ได้ และจะต้องตรงกับชื่อที่จดทะเบียนไว้ หากเป็นสำนักงานสาขาจะต้องมีคำว่า “สาขา” ไว้ด้วย

4. ต้องไปให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการจดทะเบียนตามคำสั่งของนายทะเบียน
5. ต้องอำนวยความสะดวกแก่นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเข้าทำการตรวจสอบในสำนักงานของผู้ประกอบกิจการ

บทกำหนดโทษ

1. ประกอบพาณิชย์กิจโดยไม่จดทะเบียน แสดงรายการเท็จ ไม่ยอมให้ถ้อยคำ ไม่ยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปตรวจสอบในสำนักงาน มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท กรณีไม่จดทะเบียนอันเป็นความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน 100 บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
2. ถ้าใบทะเบียนพาณิชย์สูญหายไม่ยื่นคำร้องขอใบรับแทน หรือไม่แสดงใบทะเบียนพาณิชย์ไว้ที่สำนักงานที่เห็นได้ง่าย ไม่จัดทำป้ายชื่อ มีความผิดปรับไม่เกิน 200 บาท และถ้าเป็นความผิดต่อเนื่อง ปรับอีกวันละไม่เกิน 20 บาท จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง
3. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจซึ่งกระทำการฉ้อโกงประชาชน ปนสินค้าโดยเจตนาทุจริต ปลอมสินค้าหรือกระทำการทุจริตอื่นใดอย่างร้ายแรงในการประกอบกิจการจะถูกถอนใบทะเบียนพาณิชย์ เมื่อถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้วจะประกอบกิจการต่อไปไม่ได้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์จะสั่งให้รับจดทะเบียนพาณิชย์ใหม่
4. ผู้ประกอบพาณิชย์กิจที่ถูกสั่งถอนใบทะเบียนพาณิชย์แล้ว ยังฝ่าฝืนประกอบพาณิชย์กิจต่อไป มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนพาณิชย์

การดำเนินการตาม พ.ร.บ. ทะเบียนพาณิชย์ฯ จะต้องเสียค่าธรรมเนียมตามประเภทของการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จดทะเบียนพาณิชย์ตั้งใหม่ 50 บาท
2. จดทะเบียนเปลี่ยนแปลงรายการจดทะเบียน ครั้งละ 20 บาท
3. จดทะเบียนเลิกประกอบพาณิชย์กิจ 20 บาท
4. ขอให้ออกใบแทนใบทะเบียนพาณิชย์ ฉบับละ 30 บาท
5. ขอตรวจเอกสารของผู้ประกอบพาณิชย์กิจรายหนึ่ง ครั้งละ 20 บาท
6. ขอให้เจ้าหน้าที่คัดสำเนาและรับรองสำเนาเอกสารของผู้ประกอบพาณิชย์กิจ ฉบับละ 30 บาท (หนึ่งคำขอ คิดเป็นหนึ่งฉบับ)

การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วน

การจัดตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัด เกิดจากการที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ตกลงที่จะทำการค้าร่วมกัน โดยมุ่งหวังที่จะแบ่งผลกำไรจากการดำเนินกิจการค้านั้น ศึกษาเพิ่มเติมเรื่องการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนได้จากเว็บ www.dbd.go.th/download/downloads/02_hs/intro_step_hs_estab.pdf

สรุป การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนแบ่งออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำความตกลงระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนในเรื่องสำคัญ ๆ

ห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นรูปแบบการประกอบกิจการค้าที่มีคนหลายคนเข้ามาเกี่ยวข้อง ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างประกอบการค้า ผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนจึงควรทำความตกลงกันในเรื่องสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้ไว้ก่อนให้ชัดเจน

1. จำนวนเงินลงทุนหรือสิ่งที่ผู้เป็นหุ้นส่วนแต่ละคนจะนำมาลงทุน โดยผู้เป็นหุ้นส่วนสามารถลงทุนด้วยเงิน ทรัพย์สิน หรือแรงงานก็ได้ (ยกเว้นหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบจะลงทุนด้วยแรงงานไม่ได้) แต่การลงทุนด้วยทรัพย์สินหรือแรงงาน ต้องตีราคาเป็นจำนวนเงินและกำหนดระยะเวลาชำระเงินหรือสิ่งที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจะนำมาลงทุน ซึ่งควรชำระให้ครบก่อนการจดทะเบียน จัดตั้งห้างหุ้นส่วน

2. กำหนดขอบเขตหรือกรอบของกิจการค้าที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดจะประกอบกิจการ หรือที่เรียกว่า **“วัตถุประสงค์”** ในปัจจุบันส่วนมากจะกำหนดวัตถุประสงค์ไว้หลาย ๆ กิจการ เพื่อความคล่องตัวในการเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนกิจการค้า จะได้ไม่ต้องเสียเวลาในการดำเนินการจดทะเบียนเพิ่ม หรือเปลี่ยนวัตถุประสงค์ แต่การจดทะเบียนวัตถุประสงค์ไว้เป็นหลาย ๆ กิจการนั้นอาจไม่เป็นผลดี เนื่องจากการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารประกอบกิจการค้าที่ไม่เป็นไปตามแนวทางที่ตนถนัด และให้อำนาจกว้างขวางมากเกินไป

3. แต่งตั้งหุ้นส่วนผู้จัดการ (หุ้นส่วนผู้จัดการ คือ ผู้ที่จะมีอำนาจกระทำการแทนห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งต้องแต่งตั้งจากหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดเท่านั้น)

4. การแบ่งส่วนผลกำไรและขาดทุน

5. เรื่องอื่น ๆ เช่น หลักเกณฑ์และวิธีการเปลี่ยนแปลงข้อสัญญาจัดตั้งห้างเดิม สถานที่ที่จะใช้เป็นที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ข้อจำกัดในการใช้อำนาจของหุ้นส่วนผู้จัดการ และการตั้งผู้ชำระบัญชี เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขอดตรวจสอบและจองชื่อห้างหุ้นส่วนจำกัด

ในปัจจุบันมีการประกอบกิจการในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด และบริษัทมหาชนจำกัดเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความสับสนเกี่ยวกับชื่อที่คล้ายหรือซ้ำกัน ให้ผู้ที่ประสงค์จะจดทะเบียนจัดตั้งห้างหุ้นส่วนขึ้นใหม่ตรวจสอบชื่อที่ต้องการจองว่า ชื่อดังกล่าวต้องไม่เหมือนหรือมีเสียงเรียกขานตรงกัน หรือคล้ายคลึงกันกับชื่อที่ได้จองหรือได้จดทะเบียนไว้ก่อนแล้ว หรือชำระเรียบร้อยแล้วสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกลาง ว่าด้วยการจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัท (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555 ข้อ 38 (1) – (11) ด้วยตนเองและนำใบแจ้งผลการจองชื่อไปประกอบการขอจดทะเบียนต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคำขอจดทะเบียนและเอกสารประกอบ

เมื่อได้จองชื่อแล้ว ให้ผู้ขอจดทะเบียนต้องจัดทำตราสำคัญของห้างหุ้นส่วน กรอกรายละเอียด (โดยวิธีการพิมพ์ด้วยเครื่องพิมพ์ดีดหรือคอมพิวเตอร์) ในแบบพิมพ์คำขอจดทะเบียนให้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงตามความเป็นจริงในแบบพิมพ์คำขอจดทะเบียน

ขั้นตอนที่ 4 การยื่นขอจดทะเบียน

การยื่นขอจดทะเบียนทำได้ 2 วิธี คือ

1. ยื่นคำขอจดทะเบียนพร้อมเอกสารประกอบต่อนายทะเบียน กรณีนี้หุ้นส่วนผู้จัดการจะไปยื่นขอจดทะเบียนด้วยตนเองหรือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปดำเนินการแทนก็ได้

2. ยื่นขอจดทะเบียนทางอินเทอร์เน็ตที่ www.dbd.go.th เพื่อให้นายทะเบียนตรวจพิจารณาคำขอจดทะเบียนก่อน และเมื่อผ่านการตรวจและตอบรับว่าคำขอจดทะเบียนถูกต้องแล้วให้ผู้ขอจดทะเบียนสั่งพิมพ์ (Print Out) เอกสารคำขอจดทะเบียนดังกล่าวให้ผู้เป็นหุ้นส่วนลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของห้างหุ้นส่วน หลังจากนั้นก็นำไปยื่นขอจดทะเบียนที่สำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหรือส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งขั้นตอนนี้จะมีความรวดเร็วกว่ากรณีการยื่นขอจดทะเบียนตามข้อ 1. มาก เนื่องจากนายทะเบียนจะตรวจเอกสารคำขอจดทะเบียนที่นำมายื่นนั้น ว่ามีข้อความถูกต้องตรงกับที่ยื่นไว้ทางอินเทอร์เน็ตหรือไม่เท่านั้น

ข้อมูลที่ใช้

1. ชื่อของห้างหุ้นส่วน
2. วัตถุประสงค์ของห้าง